

מצות חליצה פרק שנים יבמות קג.

עין משפט גד מצוה

ל א מיי פ"ד מהלכות יבום הלכה ו טושי"ע אה"ע סיומן קסט צבירוש סדר חליצה ספי"ק פד: לא ב מיי שם הלכה ח טושי"ע שם צבירות חליצה ספי"ק מה ויבסדר חליצה ספי"ק ח: לב ג מיי שם הלכה יח טושי"ע שם ספי"ק כב: לג ד מיי שם הלכה טו טושי"ע שם ספי"ק י ויבסדר קסו ספי"ק ג ויבסדר קסט צבירוש סדר חליצה ספי"ק טו ויבסדר: לד ה מיי פ"ט מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין קט טושי"ע א"ח סיומן שא ספי"ק טו: לה ו מיי פ"ד מהלכות יבום הלכה יט סמג עשין קט טושי"ע אה"ע סיומן קסט ספי"ק כב כבג"ה: לו ז מיי שם הלכה יז טושי"ע שם ספי"ק יא ויבסדר חליצה ספי"ק יא וצבירוש סדר חליצה ספי"ק סג: לז ח מיי שם טושי"ע שם כבג"ה חליצה ספי"ק לד: לח ט מיי פ"ב מהל' מגילה הלכ' א סמג עשין רכז רכח רכט:

בין עומד בין יושב. וה"מ ומהיכא ס"ד לפסול יושב וי"ל משום דאמר לקמן (דף קז.) דהויא כגמר דין ואמרין צפרק שזעות העדות (שזעות דף ז: וס) שזעת גמר דין ד"ה דיינים שישיבה ובעלי דינין צעמדה ומהאי טעמא צעינן לקמן (דף קז.) עמידה לכתחלה דל"ל רבי חייה בתי עמודי לל"א שפי' צקונט' ועוד דכתיב ועמד ואמר ומיהו עיכובא ליכא מדלא כתיב ועמוד ואמר ואלו אינו אלא סיפור דברים צעלמא והכי נמי מפרש במסכת מועד קטן (דף כה.) וס) גצי מניין לקריעה מעומד אכל ועמדו שני האנשים אע"ג דלא כתיב ועמדו היינו לפי שאין כתיב שם מעשה אחר כך אכל הכא אחר ועמד כתיב המעשה ואין כלא אלא סיפור דברים צעלמא כוון (י' עמודו וקדשו ויעמדה ונשאת והא דדרשינן צספרי ועמד אין דברים הללו אלא צעמדה אומר רבינו יהודה דשמת לכתחלה צעי הכי כדפרישית (י' ויהחולצת מן הסומא ח"ציתתה כשרה. ו"מ מהיכא ס"ד למעוטי סומא וי"ל מדכתיב לעיני הוקנים וה"ל דה"ה (י' לפני יבס א"ר מושם דכתיב וירקה צפניו דהוי כמו לעיניו קמ"ל ללא: (א) **הקיטע מני רבי מאיר** היא.

קצ הקיטע. דחשיב ליה מנעל מני רבי מאיר היא: ויולא. צשנת: **אנפיליא של בגד.** דקתני סיפא חליצתה פסולה אמתן לרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר צבק הקיטע אלמא דלא הוי מנעל דאי רבי מאיר כיון דבז הקיטע הוה נעל אלמא ואנעלך תחשי' לא דייק אנפיליא נמי תהוי נעל: **מדסיפא רבנן.** רישא דבז הקיטע נמי רבנן ודייקי ואנעלך תחש דקתני קצ הקיטע כשר צמחופה עור: **אדסיפא אנפיליא של בגד.** פסולה האי הוה ודאי ללא נעל הוה דהא לא מגין לישמעינן חילוק צבק הקיטע דאע"ג דמגין ללא נעל וכ"ש האי: **סיפא נמי ר' מאיר.** ולא דייק תחש ואפילו הכי של בגד לא משום דלא מגין אכל קצ הקיטע מגין הלכך אפילו אין מחופה עור כשר: **למדחסי.** להחוק רגלו צבקרע: **מוטה.** לאו ארוחיה למדחסי: על **ליחשא דכרעיה.** שרגלו הפוך וזרס צעליונו של רגל. ליחשא לשון לוחסי (שבת דף מה.) פלנ"א. כלומר שאינו דורס צמקוס מדרס רגלו. ואע"ג דמגן (לעיל דף קה.) מן הארכובא ולמטה כשרה תחש הוה דמי נחתך רגלו קס ליה שוק ורמחא אחר מנעל רגלו: דיינו שוקו אכל האי לאו רגל הוה: **והסניא צסמכות הרגלים.** כשרה: **מאי לאו דחליץ כהו איסו.** הגורל את רגלו והס עקומים: **לאחר.** שרגלו ישרה: **זר אובא וזר קיפוף.** צפ' אלו מגלחין (מ"ק כה:)

דחלשו לדעמיה דרב אשי וליחשא פוך כרעיה: **רגלים.** פלג עט רגלים תמוג (שמות ט:.) **פרט.** שאל **לבעלי קצין.** שפטורים מן הראייה. אלמא שוק לאו רגל הוה: **מעל רגלו.** משמע מדבר שהוא על רגלו מדלא כתיב וחלצה נעלו מרגלו: **שמע מינה.** ממתני דקא חכשו מן הארכובא ולמטה: **האי אספוריא.** ס' קביל"א המפסקת צין שוק רגל: **עד ארעא נחיש.** ואין עוד פרק אחר למטה הימנה צעקב: **דנדי כרעא.** השוה ועומד למול קף הרגל לאו מעל הוה וככרעא דמי: **וצסניסה היואלס מנין רגליה.** אלמא ירכיס נמי מיקרו רגל: **נולעס עקביה צירוכוסיה.** והולד יולא מנין רגליה ממש ויינו דכתיב מנין רגליה: **לא עשה רגליו.** לא הסיר שער זקן התחמון: **לפסך אס רגליו.** מי רגלים. אלמא ירכיס רגל מיקרו: **אך מסין הוה אס רגליו.** צנגלון מלך מואב כתיב: **צין רגליה.** צין ירכומיה צבא עליה **נפל שצב.** שצעה כתיב צקרא: רעה

בין עומד בין יושב בין מוטה והחולצת מן הסומא חליצתה כשרה אבל במנעל הנפרם שאין חופה את רוב הרגל בסגדל הנפחת שאינו מקבל את רוב הרגל ובסמיכות הידים ובאנפיליא של בגד והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה קב הקיטע מני רבי מאיר היא דתנן ה' הקיטע יוצא בקב שלו דברי רבי מאיר ר' יוסי האוסר באנפיליא של בגד אתאין לרבנן אמר אביי מדסיפא רבנן רישא נמי רבנן ורישא במחופה עור אמר ליה רבא אבל אין מחופה עור מאי פסול אי הכי ארתני סיפא באנפיליא של בגד ליפלוג ברידה בד"א במחופה עור אבל אין מחופה עור פסול אלא אמר רבא מדרישא רבי מאיר סיפא נמי רבי מאיר האי מגין והאי לא מגין אמר אמימר והאי מאן דחליץ צריך למדחסייה לברעיה אמר ליה רב אשי לאמימר והתניא בין עומד בין יושב בין מוטה אימא ולעולם דדחים לברעיה ואמר אמימר והאי מאן דרמסני על ליחשא דברעיה לא חליץ אמר ליה רב אשי לאמימר והתניא סמוכות הרגלים (א) לאו דחליץ בה איהו לא דיהוב ליה לאחר וחליץ אמר רב אשי למאי דקאמר אמימר (א) לאו בר אובא חליץ ולא בר קיפוף חליץ: מן הארכובה ולמטה כו': ורמינהי (א) רגלים (א) פרט לבעלי קבין שאני הכא דכתיב (א) מעל רגלו אי הכי למעלה מן הארכובה נמי מעל ולא מעל דמעל אמר רב פפא שזע מינה האי (א) איסתוריא עד ארעא נחית דאי סלקא דעתך מיפסק פסיק הוה ליה איהו מעל ושוקא מעל דמעל (א) אמר רב אשי אפילו תימא מיפסק פסיק כל דבהדי כרעא ככרעא דמי: מן הארכובה ולמעלה: מתוב רב כהנא (א) ובשליחה היוצאת מבין רגליה אמר אביי בשעה שבורעת לילד גועצת עקביה בירכותיה ויולדת ת"ש (א) לא עשה רגליו ולא עשה שפמו (א) לישנא מעליא תא שמע (א) ויבא שאול להסך את רגליו לישנא מעליא ת"ש (א) אך מסין הוא רגליו בחדר המקוריה לישנא מעליא (א) בין רגליה כו' לישנא מעליא אמר רבי יוחנן (א) שבע בעילות בעל אותה רשע באותו היום שנאמר (א) בין רגליה כרע נפל שם שבב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד והא קא מתהניא ר"ש בן יוחי (א) כל טובתן של רשעים רעה

דחשיב ליה מנעל מני רבי מאיר היא: ויולא. צשנת: אנפיליא של בגד. דקתני סיפא חליצתה פסולה אמתן לרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר צבק הקיטע אלמא דלא הוי מנעל דאי רבי מאיר כיון דבז הקיטע הוה נעל אלמא ואנעלך תחשי' לא דייק אנפיליא נמי תהוי נעל: מדסיפא רבנן. רישא דבז הקיטע נמי רבנן ודייקי ואנעלך תחש דקתני קצ הקיטע כשר צמחופה עור: אדסיפא אנפיליא של בגד. פסולה האי הוה ודאי ללא נעל הוה דהא לא מגין לישמעינן חילוק צבק הקיטע דאע"ג דמגין ללא נעל וכ"ש האי: סיפא נמי ר' מאיר. ולא דייק תחש ואפילו הכי של בגד לא משום דלא מגין אכל קצ הקיטע מגין הלכך אפילו אין מחופה עור כשר: למדחסי. להחוק רגלו צבקרע: מוטה. לאו ארוחיה למדחסי: על ליחשא דכרעיה. שרגלו הפוך וזרס צעליונו של רגל. ליחשא לשון לוחסי (שבת דף מה.) פלנ"א. כלומר שאינו דורס צמקוס מדרס רגלו. ואע"ג דמגן (לעיל דף קה.) מן הארכובא ולמטה כשרה תחש הוה דמי נחתך רגלו קס ליה שוק ורמחא אחר מנעל רגלו: דיינו שוקו אכל האי לאו רגל הוה: והסניא צסמכות הרגלים. כשרה: מאי לאו דחליץ כהו איסו. הגורל את רגלו והס עקומים: לאחר. שרגלו ישרה: זר אובא וזר קיפוף. צפ' אלו מגלחין (מ"ק כה:)

דחלשו לדעמיה דרב אשי וליחשא פוך כרעיה: רגלים. פלג עט רגלים תמוג (שמות ט:.) פרט. שאל לבעלי קצין. שפטורים מן הראייה. אלמא שוק לאו רגל הוה: מעל רגלו. משמע מדבר שהוא על רגלו מדלא כתיב וחלצה נעלו מרגלו: שמע מינה. ממתני דקא חכשו מן הארכובא ולמטה: האי אספוריא. ס' קביל"א המפסקת צין שוק רגל: עד ארעא נחיש. ואין עוד פרק אחר למטה הימנה צעקב: דנדי כרעא. השוה ועומד למול קף הרגל לאו מעל הוה וככרעא דמי: וצסניסה היואלס מנין רגליה. אלמא ירכיס נמי מיקרו רגל: נולעס עקביה צירוכוסיה. והולד יולא מנין רגליה ממש ויינו דכתיב מנין רגליה: לא עשה רגליו. לא הסיר שער זקן התחמון: לפסך אס רגליו. מי רגלים. אלמא ירכיס רגל מיקרו: אך מסין הוה אס רגליו. צנגלון מלך מואב כתיב: צין רגליה. צין ירכומיה צבא עליה נפל שצב. שצעה כתיב צקרא: רעה

לכו דקיטע חולץ אכל אין נראה לר"י דהא צירושלמי מפרש הא דקתני צמתי' מן הארכובא ולמטה חליצתה כשרה היינו צקושר לצעות הסגדל מארכובא ולמטה אכל קיטע לא איירי מידי והא דקתני צצרייתא קצ הקיטע איכא לפרושי נמי דייבא לאחר וחליץ כדאמר אסמיכות רגלים וה"מ למימר וליטעמין קצ הקיטע מי חליץ אלא דייבא לאחר וכן דרך צממה מקומות דיכול לומר וליטעמין ואין אומר ועוד מעיקרא דכבר דברגל הפוכה שייכא חליצה ה"ה דקיטע נמי חליץ אכל לפי המסקנא לא והא דפריך רגלים פרט לבעלי קצין הכי פריך כיון דשוק לא מיקרי רגל א"כ למטה מהארכובה אמאי כשרה הא לא הויא קשירה צמקוס רגל ורבינו נסים נמי פירש צמגלת סתרים דקיטע לא חליץ מכ"ש דרגלו הפוכה ומן הארכובה ולמטה דמכשר צמתי' לאו צאיפסקא לברעיה אלא צקשירת לצעות איירי כדאמר צירושלמי: **פרט לבעלי קבין.** ואף על פי דעיקר דרשא נפקא לן מפעמים צפרק קמח דחוגינה (דף ג.) וס) מכל מקום פריך שפיר מדאסמיה תנא ארגלים: **וקרא קא מתהניא מעבירה.** ליכא למימר דפריך אמאי לא מפרש עזמנה שהרי קרקע עולם היא כדאמר גצי אסתרי' ועוד כי הוה לא היה מואנסה ואדרבה היא שדלתו צדברים להכיעו להביאו עליה כדי להתיש כחו להציל ישראל אלא פריך אמאי משצחה הכתוב כל כך דכתיב צצורך מנשים וגו' ואמרין צצנזיר (דף כג.) וס) וצבוריות (דף י.) גדולה צצירה לשמה ממנוה שלא לשמה פירוש מאלמות לפי שהיו נהגות מן הביאה ועל לא היתה נהנית מן הביאה ומשני דרואי לא היתה נהנית משום דטובתן של רשעים כו' והאיהו מילתא קיימא הך פירכא צצנזיר (דף כג.) וצבוריות (דף י.) ת"ל

תורה אור השלם

- שלוש רגלים תהג לי בשנה: שמות כג יד
- וגגשה יבמתו אליז געלה מעל רגלו וירקה בקצין וינתנה ואמרה כבה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אהיו: דברים כה ט
- ובשליחה היוצת מבין רגליה ובקביה אשר תלך כי תאכלם בחסר כל פסתר במקצור ובקצוק אשר יציק לך איבך בשעריך: דברים כה ט
- ומפשת בן שאול ירד לקראת המלך ולא עשה רגליו ולא עשה שפמו ואת בקדיו לא כבס למן היום לכת המלך עד היום אשר בא בקשלו: שמואל ב יט כה
- ויבא אל גדרות הצנן על הרקד וסם מערה ויבא שאול לרקד את רגליו ודוד ואגשיו בקרבני המערה שביבי: שמואל א כד ג
- והוא יצא ועבדיו באו ויראו ויהוה דלחות ויעלה געלות ואמרו אך מסין הוא את רגליו בהוד המערה: שופטים ג כד
- בין רגליה כרע נפל שבב בין רגליה כרע נפל אשור: שופטים ה כו

תוספות ישנים

קב הקיטע דאמר חליצה כשרה אלמא חשיב ליה מנעל מני ר' מאיר דלא צעינן דומיא דתחש שהוא לא עור דלאו קיטע יולא שבת (נבצו דגרי ר"מ) חלפיליא של בגד חלפיליה סאלת' אלמא צעין דומיא דתחש על עור וא"י קשה רישא לטפא ו"מ אלא חליצה לא פריך ה"ו עלה דמתמין דקתני באנפיליא חלפיליה פסולה אלמא צעינן דומיא דתחש והכי מני סגדל של עין חלפיו כשרה אלמא לא צעי דומיא דתחש

לכו דקיטע חולץ אכל אין נראה לר"י דהא צירושלמי מפרש הא דקתני צמתי' מן הארכובא ולמטה חליצתה כשרה היינו צקושר לצעות הסגדל מארכובא ולמטה אכל קיטע לא איירי מידי והא דקתני צצרייתא קצ הקיטע איכא לפרושי נמי דייבא לאחר וחליץ כדאמר אסמיכות רגלים וה"מ למימר וליטעמין קצ הקיטע מי חליץ אלא דייבא לאחר וכן דרך צממה מקומות דיכול לומר וליטעמין ואין אומר ועוד מעיקרא דכבר דברגל הפוכה שייכא חליצה ה"ה דקיטע נמי חליץ אכל לפי המסקנא לא והא דפריך רגלים פרט לבעלי קצין הכי פריך כיון דשוק לא מיקרי רגל א"כ למטה מהארכובה אמאי כשרה הא לא הויא קשירה צמקוס רגל ורבינו נסים נמי פירש צמגלת סתרים דקיטע לא חליץ מכ"ש דרגלו הפוכה ומן הארכובה ולמטה דמכשר צמתי' לאו צאיפסקא לברעיה אלא צקשירת לצעות איירי כדאמר צירושלמי: **פרט לבעלי קבין.** ואף על פי דעיקר דרשא נפקא לן מפעמים צפרק קמח דחוגינה (דף ג.) וס) מכל מקום פריך שפיר מדאסמיה תנא ארגלים: **וקרא קא מתהניא מעבירה.** ליכא למימר דפריך אמאי לא מפרש עזמנה שהרי קרקע עולם היא כדאמר גצי אסתרי' ועוד כי הוה לא היה מואנסה ואדרבה היא שדלתו צדברים להכיעו להביאו עליה כדי להתיש כחו להציל ישראל אלא פריך אמאי משצחה הכתוב כל כך דכתיב צצורך מנשים וגו' ואמרין צצנזיר (דף כג.) וס) וצבוריות (דף י.) גדולה צצירה לשמה ממנוה שלא לשמה פירוש מאלמות לפי שהיו נהגות מן הביאה ועל לא היתה נהנית מן הביאה ומשני דרואי לא היתה נהנית משום דטובתן של רשעים כו' והאיהו מילתא קיימא הך פירכא צצנזיר (דף כג.) וצבוריות (דף י.) ת"ל

לכו דקיטע חולץ אכל אין נראה לר"י דהא צירושלמי מפרש הא דקתני צמתי' מן הארכובא ולמטה חליצתה כשרה היינו צקושר לצעות הסגדל מארכובא ולמטה אכל קיטע לא איירי מידי והא דקתני צצרייתא קצ הקיטע איכא לפרושי נמי דייבא לאחר וחליץ כדאמר אסמיכות רגלים וה"מ למימר וליטעמין קצ הקיטע מי חליץ אלא דייבא לאחר וכן דרך צממה מקומות דיכול לומר וליטעמין ואין אומר ועוד מעיקרא דכבר דברגל הפוכה שייכא חליצה ה"ה דקיטע נמי חליץ אכל לפי המסקנא לא והא דפריך רגלים פרט לבעלי קצין הכי פריך כיון דשוק לא מיקרי רגל א"כ למטה מהארכובה אמאי כשרה הא לא הויא קשירה צמקוס רגל ורבינו נסים נמי פירש צמגלת סתרים דקיטע לא חליץ מכ"ש דרגלו הפוכה ומן הארכובה ולמטה דמכשר צמתי' לאו צאיפסקא לברעיה אלא צקשירת לצעות איירי כדאמר צירושלמי: **פרט לבעלי קבין.** ואף על פי דעיקר דרשא נפקא לן מפעמים צפרק קמח דחוגינה (דף ג.) וס) מכל מקום פריך שפיר מדאסמיה תנא ארגלים: **וקרא קא מתהניא מעבירה.** ליכא למימר דפריך אמאי לא מפרש עזמנה שהרי קרקע עולם היא כדאמר גצי אסתרי' ועוד כי הוה לא היה מואנסה ואדרבה היא שדלתו צדברים להכיעו להביאו עליה כדי להתיש כחו להציל ישראל אלא פריך אמאי משצחה הכתוב כל כך דכתיב צצורך מנשים וגו' ואמרין צצנזיר (דף כג.) וס) וצבוריות (דף י.) גדולה צצירה לשמה ממנוה שלא לשמה פירוש מאלמות לפי שהיו נהגות מן הביאה ועל לא היתה נהנית מן הביאה ומשני דרואי לא היתה נהנית משום דטובתן של רשעים כו' והאיהו מילתא קיימא הך פירכא צצנזיר (דף כג.) וצבוריות (דף י.) ת"ל

(א) נראה דל"ל ועל נמי שפירש"י שבת ובי' ומשוי הוה קשה ר"ל י"ל צמתי' יומא דף פג עמיה עלה וריון שאסור ללא צו ציבוי"כ וכו'.